

Kvašení

Vyučovací předmět

chemie (kvasné procesy)

Vhodné pro

9. ročník a nižší stupeň

gymnázia

Potřebný čas

90 minut

Potřebný prostor

běžná třída

Autorka

Mgr. Bc. Jitka Macenauerová,
ZŠ a MŠ Jimramov, p. o.

Návaznost na RVP

Očekávané výsledky učení:

- [CAP-CHE-003-ZV9-011](#), [CAP-CHE-003-ZV9-012](#)

Průřezová témata: Udržitelné prostředí

Klíčové kompetence: Klíčová kompetence k řešení problémů

Cíle lekce – badatelské

Žáci kladou otázky a formulují hypotézu, navrhnuou pokus pro ověření hypotézy. Po provedeném pokusu prezentují závěry.

Cíle lekce – tematické/obsahové

Žáci prozkoumají proces kvašení. Vyzkouší různé podmínky pro kvašení kvasnic a kvalitativně je vyhodnotí.

Pomůcky

kvasnice, horká voda, studená voda, vlažná voda, mouka, cukr, sůl, ocet, kyselina citronová, laboratorní pomůcky

Motivace

10 minut

Žákům ukažte kvasnice a veďte s nimi rozhovor, kde se s nimi v domácnosti mohou setkat. Představte jim pomůcky.

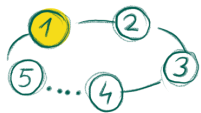

Kladení otázek

5 minut

Vyzvěte žáky, aby (každý sám za sebe) vymyslel a sepsal několik otázek ke kvasnicím a daným pomůckám.

Pokud žáci tápou, můžete jim napovědět, že prezentované pomůcky lze míchat dohromady.

Výběr výzkumné otázky

5 minut

Žáky rozdělte do dvojic. Abyste výzkum trochu ohraničili a pomohli jim svýběrem výzkumné otázky, řekněte jim, že pro dnešní pokus s kvasnicemi mohou použít více kádinek, ale v každé mohou míchat maximálně 3 látky a kousek kvasnic. Vyzvěte žáky, aby se mezi sebou ve dvojici domluvili, kterou z otázek si vyberou jako výzkumnou. V této fázi je dobré skupinky obcházet a směřovat je. Pomalejší skupinky mohou formulovat jen jednu otázku, rychlejší třeba tři, jak vidíte na přiložené fotografii.

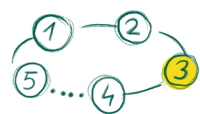
Na této lekci je krásné, že některé skupinky mohou zůstat u prostého míchání 3 surovin s kvasnicemi a odhadování, co se stane. A to je v pořádku. Ze závěrečné prezentace se k nim potom vliv podmínek na kvašení dostane od ostatních skupin. Jiné skupinky mohou jít o úroveň výš a položit si rovnou otázky typu: Jaký vliv má teplota směsi na rychlost kvašení?

Formulace hypotézy

5 minut

Žáci ve dvojicích formulují hypotézu ke své vybrané výzkumné otázce. Hypotéza by měla být co nejkonkrétnější a ověřitelná s dostupnými pomůckami a materiálem.

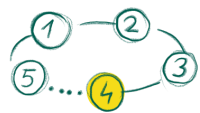
Plánování, příprava a provedení pokusu

45 minut

Žáci si ve dvojicích naplánují a zapíší postup, jakým budou svou hypotézu ověřovat. To je důležité udělat ještě před započítím samotné práce. Snažte se, aby tento krok udělali opravdu písemně a dříve, než pokus provedou.

Žáci nachystají pokusy. Zvolí jednu nebo několik variant míchání látek s kvasnicemi. Na papírky si zapíší své kombinace a nechají stát na stole.

Po přestávce se vrátí ke svému pokusu (nejlepší varianta je po 45 minutách). Ještě 10 minut pozorují. Vše si pečlivě zapisují do svého pracovního listu.

Formulace závěrů a návrat k hypotéze

5 minut

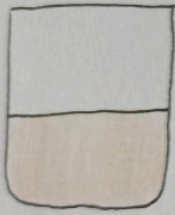
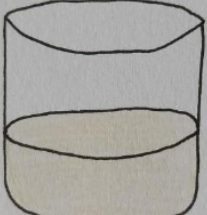

Po provedení pokusu se žáci vrátí ke své hypotéze. Podařilo se ji potvrdit, nebo vyvrátit?

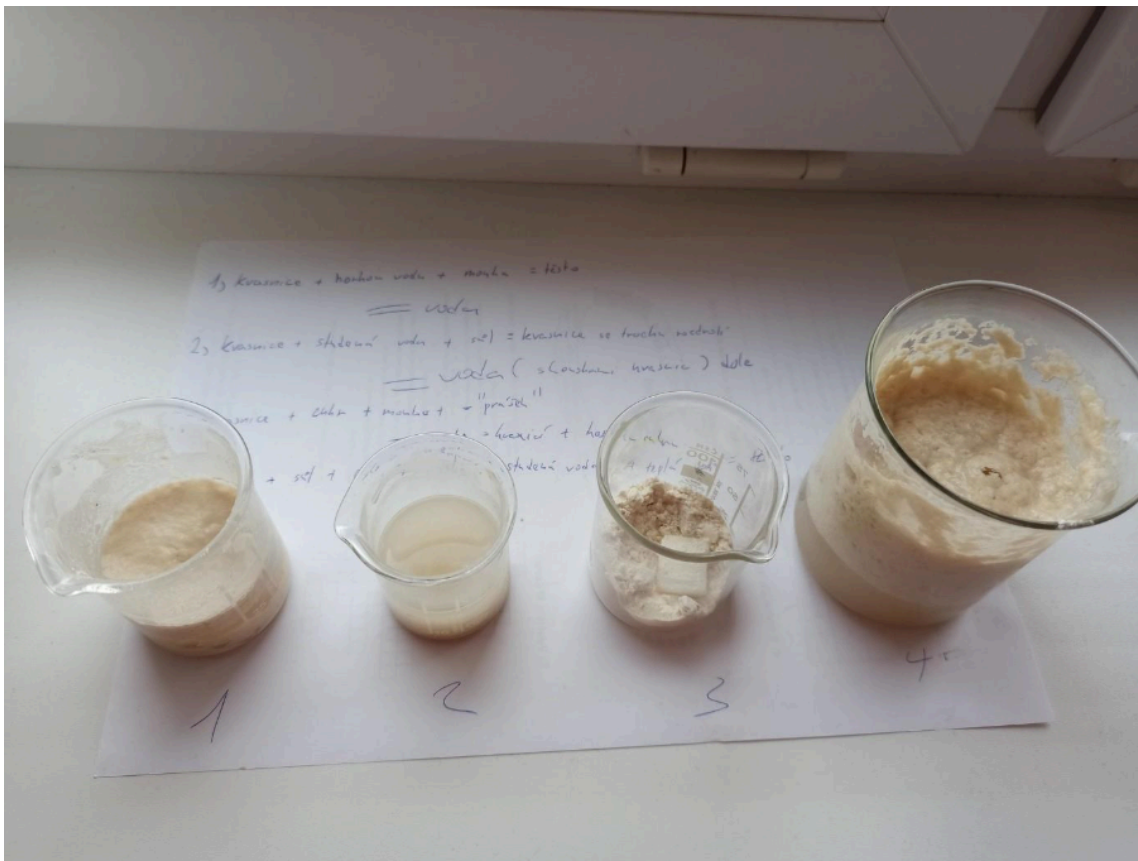

Prezentace výsledků

15 minut

Každá dvojice vytvoří jednoduchý přehled provedených pokusů a představí svoje výsledky ostatním. Ideálně se pokusíme ze všech výzkumů vyvodit i obecnější závěry o vlivu podmínek na kvašení a vrátit se k tomu, zda můžeme poznatky využít i v běžném životě.

Co se stane, když smícháme horkou vodu, cukr a kvasnice?	Co se stane, když smícháme studenou vodu, sůl a kvasnice?	Co se stane, když smícháme mouku, horkou vodu a kvasnice?
Směs nakyne.	Sůl se s kvasnicemi rozpustí.	Vznikne kaše.
		
Hypotéza se vyvrátila. Kvasnice se ve směsi rozpustily.	Hypotéza se potvrdila.	Hypotéza vyvrátila. Směs nakynula.

Badatelský protokol

Badatelé

Název skupiny .....

členové skupiny: .....

Vedoucí, mluvčí .....

Zapisovač .....

Časoměřič .....

.....

Otázky, které nás napadají (vymyslete alespoň 3 otázky)

Kdo ...?

Kde ...?

Kam ...?

Jak ...?

Kolik ...?

→ Výzkumná otázka:

→ Naše hypotéza:

→ Pomůcky pro experiment, plánování:

→ Popis děje, nákres, výpočty, tabulka, graf...

Badatelé

→ Naše hypotéza byla: potvrzena vyvrácena

→ Souvislosti s měřením jiných skupin:

→ Otázky, které mě napadají pro příští bádání: